

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

7-8/2017

Министерство на финансите на Република България • дирекция „Икономическа и финансова политика“

ISSN 2367-5012

Основни теми:

- » Брутен вътрешен продукт
- » Краткосрочна бизнес статистика
- » Пазар на труда, производителност и доходи
- » Инфлация
- » Външен сектор
- » Финансов сектор
- » Фискален сектор
- » Табл.: Основни икономически индикатори

Акценти

Растежът на БВП се ускори до 4.2% на годишна база през второто тримесечие на 2017 г. с положителен принос както от вътрешното търсене, така и нетния износ. Растежът на частното потребление се забави до 4.9% в съответствие с динамиката на реалния разполагаем доход на домакинствата. Инвестициите в основен капитал нараснаха с 2.9%, за което допринесе както частната, така и публичната инвестиционна активност. От страна на предлагането, **брутната добавена стойност** нарасна с 4.0%, а забавянето спрямо предходния период бе по линия на по-нисък растеж в услугите.

Краткосрочната бизнес статистика показва смесена динамика през юни и юли. Ръстът на индустриалното производство и продажби, както и на индекса на строителна продукция се забавиха през юни, но през юли отново се ускори. Индикаторът за бизнес климата в страната също следваше сходна динамика, съответно през юли и август.

Броят на заетите се увеличи с 0.9% на годишна база през второто тримесечие на 2017 г. Темпът му на нарастване се забави спрямо предходното тримесечие поради отбелязания спад в селското стопанство. **Броят на безработните** се понижи до 6.3% от работната сила (НРС), а **коефициентът на икономическа активност на населението** (15-64 г.) се повиши с 2.4 пр.п. спрямо същия период на 2016 г. **Нивото на регистрираната безработица** продължи да намалява до 6.7% към края на август.

Динамиката на **производителността на труда** се ускори до 3.2% в реално изражение, а номиналният растеж на **компенсацията на един нает** се ускори до 9.9%. Това обуслови ускоряването на нарастването на номиналните **разходи за труд на единица продукция** до 6.5% на годишна база.

Годишният темп на инфлация (ХИПЦ) се забави до 0.7% през август, след като приносите на храните и енергийните стоки за повишението на общия индекс продължиха да се свиват. Поскъпването на стоките и услугите с контролирани цени достигна 2% на годишна база с принос от 0.32 пр.п. Базисната инфлация бе 0.2% на годишна база.

Въпреки влошаващия се търговски баланс, **салдото по текущата сметка** остана положително за периода януари-юни 2017 г., като достигна 1.3% от прогнозния БВП. **Балансът на финансовата сметка** бе отрицателен в размер на 0.7% от прогнозния БВП, тъй като спадът на общите чуждестранни пасиви надвиши спада на активите. **Входящите ПЧИ** възлязоха на 0.8% от БВП.

През първите седем месеца на 2017 г. бюджетното **салдо по КФП** бе положително, като достигна 2 млрд. лв. (2% от прогнозния БВП). Излишъкът бе формиран от превишение на приходите над разходите и при двата съставни бюджета – национален и европейски средства. ■

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

Растежът на БВП се ускори до 4.2%¹ на годишна база през второто тримесечие на 2017 г. (граф. 1). С положителен принос бяха както вътрешното търсене (3.6 пр.п.), така и нетният износ (0.6 пр.п.). Растежът на износа се ускори до 6.3%, при 5.8% през първото тримесечие. В същото време, ръстът на вноса се забави до 5.7% от 10.1% през предходния период. По-слабото нарастване на вноса, което доведе до положителен принос на нетния износ, се дължеше на по-слабото вътрешно търсене. Растежът на частното потребление се забави до 4.9% в съответствие с динамиката на реалния разполагаем доход на домакинствата. Въпреки номиналното му нарастване поради повишение на компенсацията на наетите, растежът на реалния разполагаем доход се забави поради по-висок дефлатор. Публичното потребление се повиши с 1.1% през второ тримесечие. Инвестициите в основен капитал нараснаха с 2.9% благодарение както на частната, така и на публичната инвестиционна активност.

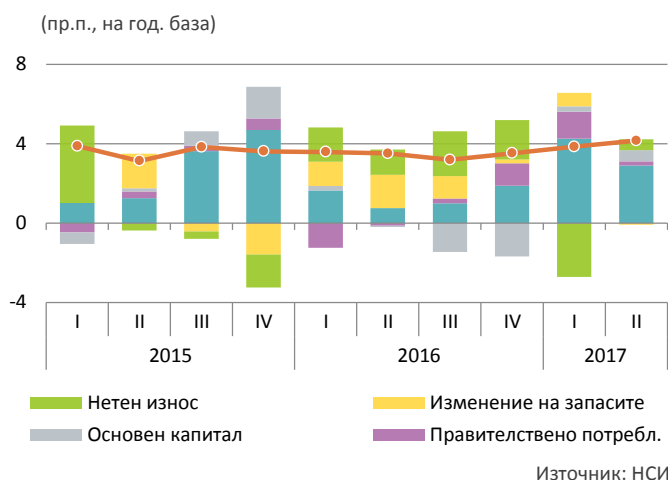
От страна на предлагането, **брутната добавена стойност** (БДС) нарасна с 4% (граф. 3) през второто тримесечие при ръст от 4.8% през предходния период. Забавянето бе по линия на по-нисък растеж в услугите и най-вече при *държавно управление; образование; хуманно здравеопазване (2.9%) и търговия; транспорт; ресторантьорство и хотелиерство (2.1%)*. *Операции с недвижими имоти* продължава да е един от най-динамичните сектори с растеж от 7.7%. Растежът в промишлеността се ускори до 4.3%. Добавената стойност в строителството нарасна със 7%, като според данните от индекса на строителната продукция това се дължи основно на сградното строителство.

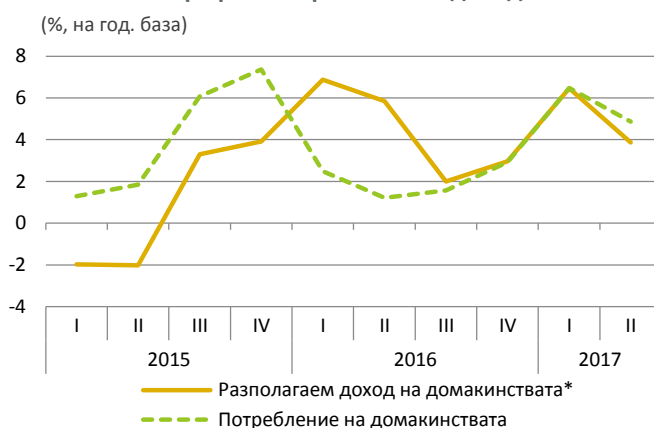
КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА

Растежът при **оборота на промишлените предприятия**² се забави до 8.8% на годишна база през юни, но се ускори отново до 11.4% през юли, подкрепен от възходящото развитие както при продажбите за

Граф. 1: Приноси за растежа на БВП

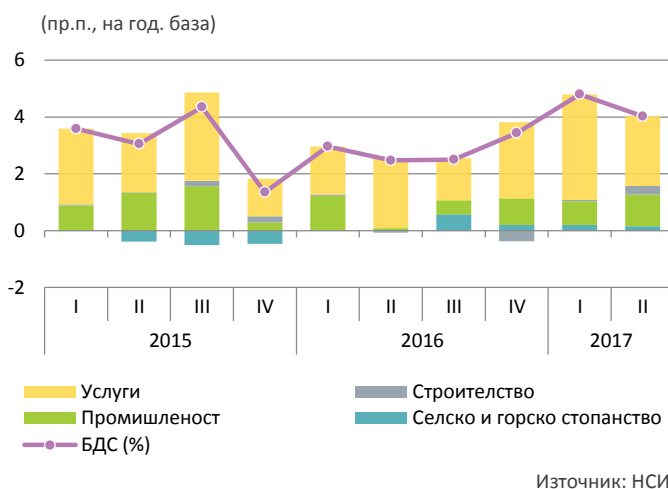
Граф. 2: Потребление и доход

*Разполагаемият доход на домакинствата представлява сума от компенсация на наетите, смесен доход, получени трансфери (пенсии, помощи, доход от чужбина), като са извадени текущите данъци върху дохода и имуществото и платените осигурителни вноски. Разполагаемият доход на домакинствата по постоянни цени е получен от този по текущи цени, коригиран с дефлатора на потреблението на домакинствата.

Източник: НСИ

Граф. 3: Приноси за растежа на БДС

¹ Тримесечните растежи на БВП са изчислени на база верижно свързани индекси по цени от 2010 г. без сезонно изглаждане.

² Анализът на краткосрочната бизнес статистика се базира на неизгладени данни. *Индексът на оборота* отразява едновременно изменението на стойността на продажбите и изменението на цените. При изчисляване на *индекса на промишленото производство* стойностите се коригират с *индекса на цени на производител*, за да се изолират ценовите (инфлационните) изменения.

външния, така и за вътрешния пазар (граф. 4). Оборотът за външния пазар се повиши със 17% през юни и 17.6% през юли, като *производството на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване* имаше най-голям принос за отчетения ръст. След силното представяне на промишлените продажби за вътрешния пазар през май, растежът се забави до 2.2% на годишна база през юни и неблагоприятното развитие обхвана по-голямата част от секторите. Ръстът на оборота за вътрешния пазар се ускори до 6.6% през юли в резултат на положителната динамика при *производството на хранителни продукти, производство на метални изделия, без машини и оборудване и производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия*.

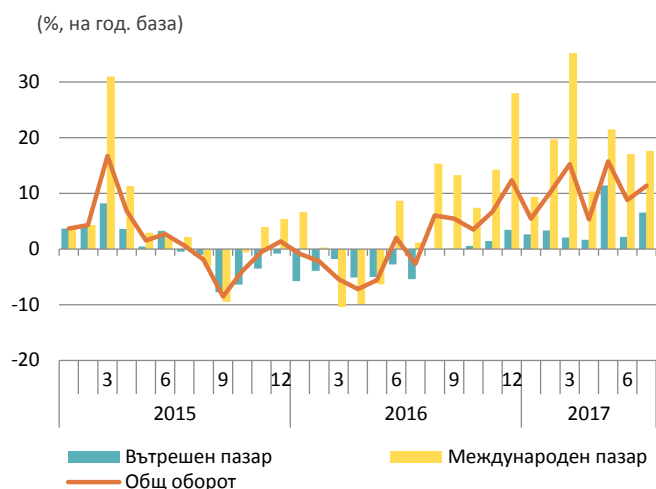
Растежът при **промишленото производство** се забави до 3.3% на годишна база през юни (при 11.1% през май), въпреки благоприятното развитие при *производството на хранителни продукти и производство на метални изделия*, които са сред секторите с най-големи дялове в промишленото производство. Индексът имаше възходящ тренд през юли и нарасна с 4.1% спрямо същия период на предходната година. Основен принос за отчетения ръст имаше *производството на метални изделия, без машини и оборудване*.

Индексът на строителната продукция също отчете по-слаб растеж от 7.8% на годишна база през юни поради по-слабото представяне както на *сградното*, така и на *гражданското строителство*. Растежът на общия индикатор се ускори отново до 8.7% на годишна база през юли в резултат на положителното развитие при *сградното строителство*, което се повиши със 17%, докато *гражданското строителство* отчете спад от 0.4% (граф. 5).

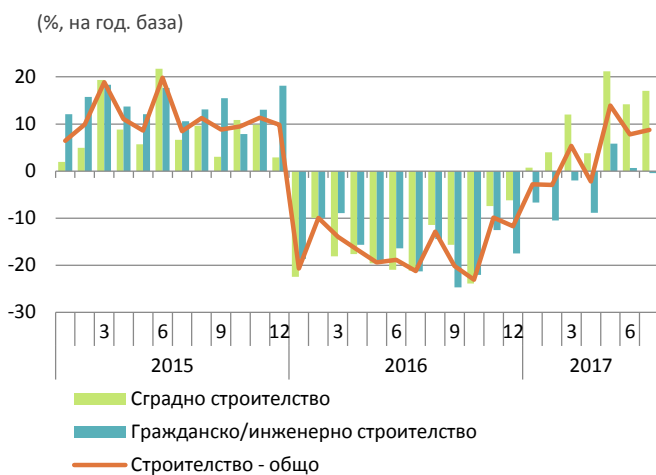
Растежът при **продажбите на дребно** се забави до 2.7% и 2.3% на годишна база, съответно през юни и юли. Търговията на дребно с автомобилни горива продължи да отчита спадове от 16.1% и 17.1% през юни и юли в сравнение със същия период на предходната година. В същото време, продажбите на компютърна и комуникационна техника отчетоха най-голям ръст и през двата месеца, повишавайки се с съответно с 16.5% и 19.5%.

През юли **общият индикатор за бизнес климата** намаля с 1.4 пункта поради влошаване на оценките във всички сектори с изключение на промишлеността. През август индикаторът се върна към растеж с повишение от 0.5 пункта (граф. 6 и 7). Очакванията в услугите и търговията на дребно се подобриха. Осигуреността с договори в строителството достигна 7.4

Граф. 4: Оборот в промишлеността

Граф. 5: Индекс на строителната продукция

Граф. 6: Бизнес климат по сектори

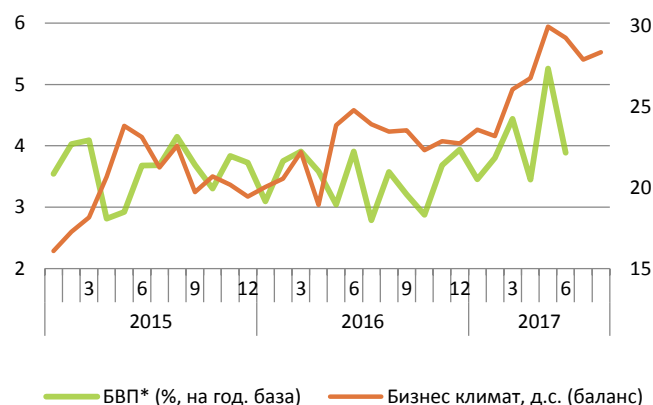
месеца. Въпреки това очакванията за строителната активност са по-резервирани. Натоварването на мощностите в промишлеността през юли намаля с 0.8 пр.п. спрямо април и достигна 74.7%. През август очакванията за производствената активност в промишлеността се подобриха. Във всички сектори бе отчетено нарастване на броя на анкетираните, които посочват липсата на работна ръка като фактор, затрудняващ дейността им.

ПАЗАР НА ТРУДА, ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ И ДОХОДИ

През второто тримесечие на 2017 г. **броят на заетите** (ЕСС 2010) се увеличи с 0.9% на годишна база. Темпът на нарастване се забави в сравнение с предходния период поради отбелязания спад в селското стопанство, докато индустрията и услугите имаха положителен принос (граф. 8). Заетостта в индустрията се повиши с 1.2%, подпомогната от промишлеността, където броят на заетите нарасна с 1.5%, но строителството също имаше благоприятно влияние, тъй като негативната тенденция при заетостта от предходната година беше преустановена в съответствие с отбелязаното увеличение на реалната добавена стойност в отрасъла. В сектора на услугите заетите се повишиха с 1.2% на годишна база, подкрепени от динамиката в някои отрасли с по-висока добавена стойност, като *създаване и разпространение на информация*. За разлика от първото тримесечие, заетостта в *търговия, транспорт и хотелиерство и ресторантьорство* се увеличи с 0.9%. Това до голяма степен бе благодарение на нарастването на самонаетите, докато търсенето на наеман труд намаля, за което свидетелстваше понижението в броя на наетите на годишна база.

Положителното развитие при заетостта през второто тримесечие на 2017 г. бе резултат както от намалението на безработните, така и от окуражаването на част от неактивните лица да участват на пазара на труда. **Броят на безработните** се понижи с 19.5% до 213.9 хил. души, което съответстваше на 6.3% от работната сила (НРС). **Коефициентът на икономическа активност на населението** (15-64 г.) се повиши с 2.4 пр.п. спрямо второто тримесечие на 2016 г. и това беше свързано с по-ниския брой на обезкуражените лица, които намаляха с 27.2% до 115.6 хил. души (във възрастовата група 15-64 г.) през второто тримесечие на 2017 г.

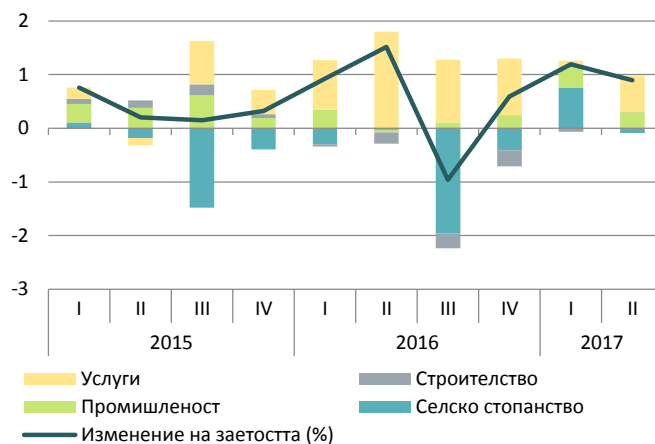
Граф. 7: Бизнес климат и БВП

* Месечните данни за БВП са получени чрез метода Chow-Lin за разбивка на тримесечни данни.

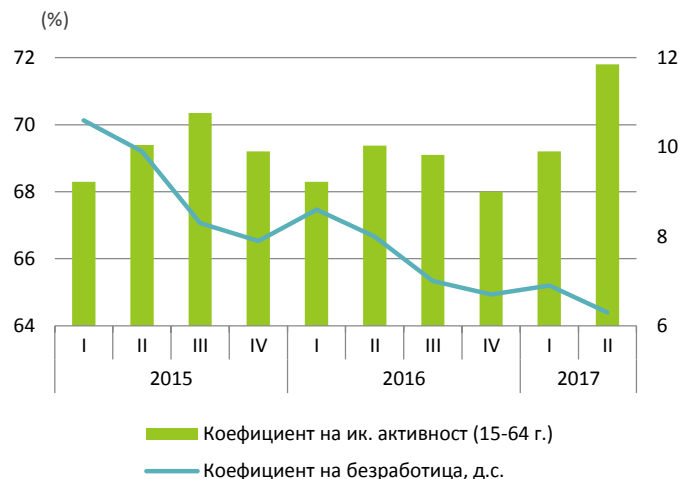
Източник: НСИ, МФ

Граф. 8: Динамика на заетостта и приноси по сектори (пр.п., на год. база)

Източник: НСИ

Граф. 9: Коефициенти на безработица и икономическа активност

Източник: НСИ

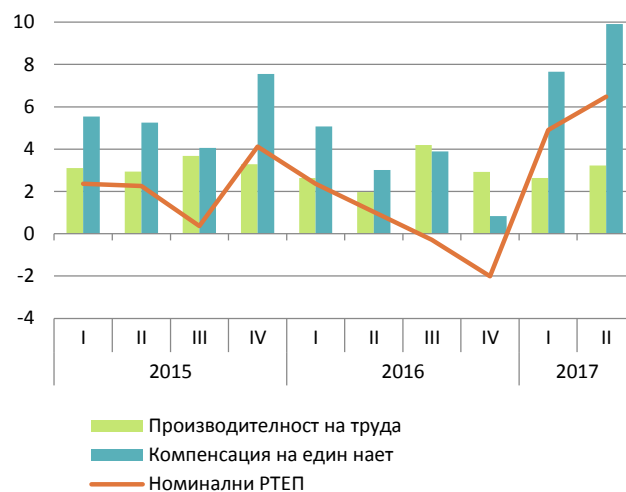
Нивото на регистрираната безработица продължи да намалява до 6.7% към края на август. Както входящият, така и изходящият поток безработни показват склонност към по-слаба динамика през летните месеци на годината, но изходящият поток обикновено е по-висок от входящия и това обуславя понижението в общия брой на безработните. Последните достигнаха 218.4 хил. души през август и бяха с 1.1% по-малко спрямо юли, както и с 16.5% по-малко в сравнение с август 2016 г.

През второто тримесечие на 2017 г. динамиката на **производителността** се ускори до 3.2% в реално изражение, при 2.6% за първите три месеца на годината и 2% за съответния период на 2016 г. (граф. 10). Всички сектори на икономиката имаха положителен принос към текущата динамика на показателя с водещо влияние от страна на индустрията. Отчетеното положително развитие на производителността в сектора (3.4%) беше подкрепено от нарастването на заетостта както в промишлеността, така и в строителството. С възходяща динамика на производителността се характеризираше и аграрния сектор (3.3%), където добавената стойност също се ускори. Секторът на услугите³ отчете забавен темп на нарастване на разглеждания показател (2.4%), което се определяше преди всичко от увеличението брой заети лица в него. Част от дейностите отчетоха по-високо нарастване на добавената стойност, но единствено във *финансови и застрахователни дейности* производителността на труда следваше ускорена динамика (7.5%) при запазване на динамиката на заетостта от предходното тримесечие.

Наблюдаваното от началото на годината развитие при компенсацията на един нает продължи и през второто тримесечие на 2017 г., като номиналният ѝ темп на растеж се ускори до 9.9%. Нарастването на показателя се обуславяше както от индустрията (10.1%), така и от услугите (10.1%), като влияние върху последните оказва и наличието на базов ефект при услугите, където преобладаващата част от икономическите дейности отбелязаха намаление на показателя в края на предходната година.

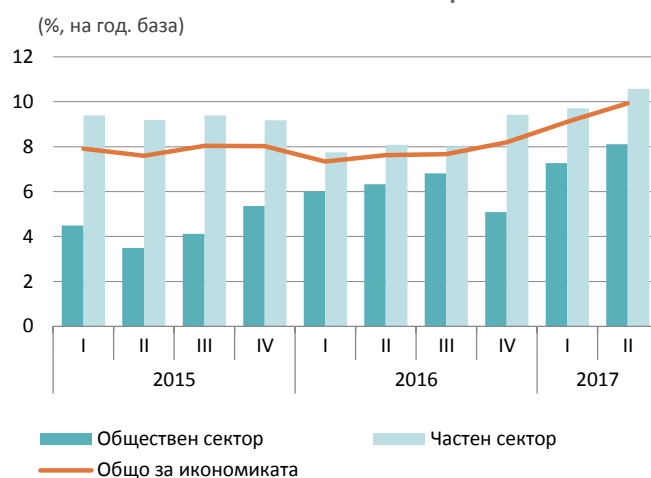
По-детайлните данни за доходите⁴ през разглеждания период показаха, че влияние върху нивото на **средната работна заплата** в икономиката имаше и наемането на високо-квалифицирани лица и намаление при по-ниските квалификационни равнища (граф. 11). Повишение на заплатите беше отчетено и

Граф. 10: Динамика на производителността на труда, компенсацията на един нает и номиналните РТЕП
(%, на год. база)

Източник: НСИ, МФ

Граф. 11: Номинален растеж на СРЗ по икономически сектори
(%, на год. база)

Източник: НСИ, МФ

³ От БДС в услугите не е изваден условно начисления наем на лицата, живеещи в собствени жилища

⁴ По данни от краткосрочната статистика на заетостта и разходите за труд

в общественния сектор (8.1%), което се обуславяше от планираното увеличение на минималните заплати по длъжности в образованието. Въпреки нарастващия принос на публичния сектор, като цяло увеличението на доходите в частния сектор на икономиката с 10.6% на годишна база, беше водещо. Така в условията на положително изменение на потребителските цени, средната работна заплата общо за икономиката се ускори номинално до 9.9% през второто тримесечие на 2017 г., като реалният ѝ растеж, дефлиран с ХИПЦ, остана на ниво от 8.4%.

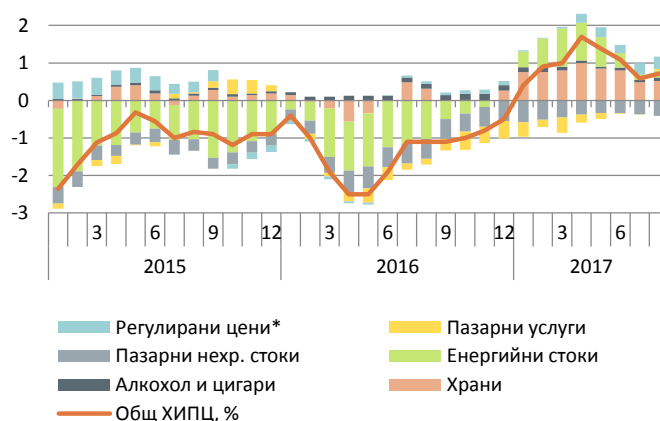
От гледна точка на оценяване на конкурентоспособността, изпреварващата динамика на компенсацията на един нает спрямо производителността на труда обуслови ускоряването на **разходите за труд на единица продукция** до 6.5% в номинално изражение през вторите три месеца на 2017 г. (граф. 10), което беше повлияно предимно от услугите. В промишлеността, където преобладаващата част от дейностите са изложени на пряка конкуренция от страна на външните пазари, динамиката на доходите, промишленото производство и оборотите в промишлеността растяха с близки темпове, в т.ч. *производство на основни метали и метални продукти, машини и оборудване, компютърна техника и фармацевтични продукти.*

ИНФЛАЦИЯ

През юли и август **потребителските цени в страната**, измерени чрез ХИПЦ, се повишиха съответно с 0.5 и 0.2% спрямо предходния месец. През юли поскъпването дойде по линия на услугите, след като във високия сезон поскъпване отчетоха настаняване в курортни комплекси, организирани пакетни почивки и международни полети, съответно с 16.7%, 16.8% и 19.6%. През август водещ положителен принос за месечната инфлация отново имаха услугите, но поскъпването им се забави до 0.6%⁵ по линия най-вече на продължаващо поскъпване с по-бавен темп при международните полети. Нарастване отчетоха и цените на автомобилните горива средно с 1.3% през август във връзка с конюнктурата на международните пазари на суров петрол. Цените на хранителните стоки не отчетоха изменение и през двата месеца, след като поскъпването при преработените храни бе компенсирано от сезонното поевтиняване най-вече при зеленчуците през летните месеци. Цените на пазарните нехранителни стоки се понижиха с 0.6% и

Граф. 12: Приноси по основни компоненти на ХИПЦ
(пр.п., на год. база)

* Индексът на регулираните цени се изчислява чрез претегляне на съответните елементарни агрегати.

Източник: НСИ, МФ

⁵ Изменението на административните цени е изключено

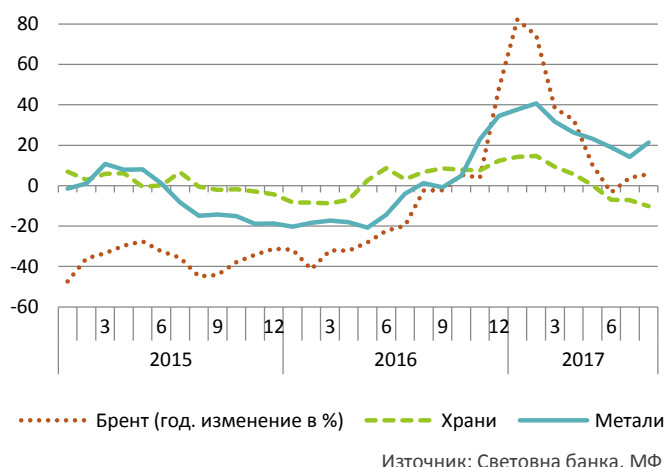
през двата месеца. Както дълготрайните стоки, така и тези с недълготраен характер отчетоха поевтиняване, като с по-голям принос бе това при вторите по линия на по-ниски цени на облекло и обувки.

Въпреки отчетените месечни повишения в общото ниво на потребителски цени, **годишният темп на инфлация** се забави до 0.7% през август (граф. 12). За това допринесе най-вече свиването на приносите на храните и енергийните стоки за повишението на общия ХИПЦ по линия на наблюдаваното забавяне в поскъпването на основните суровини на международните пазари (граф. 13). От друга страна, поскъпването на стоките и услугите с контролирани цени следваше ускорение от началото на годината, като достигна 2% на годишна база през август и принос от 0.32 пр.п. Досега през годината бяха направени няколко повишения в цените най-вече за електроенергия, топлоенергия и централно газоснабдяване, но също така и за водоснабдяване и канализационни услуги. Базисната инфлация⁶ бе 0.2% на годишна база.

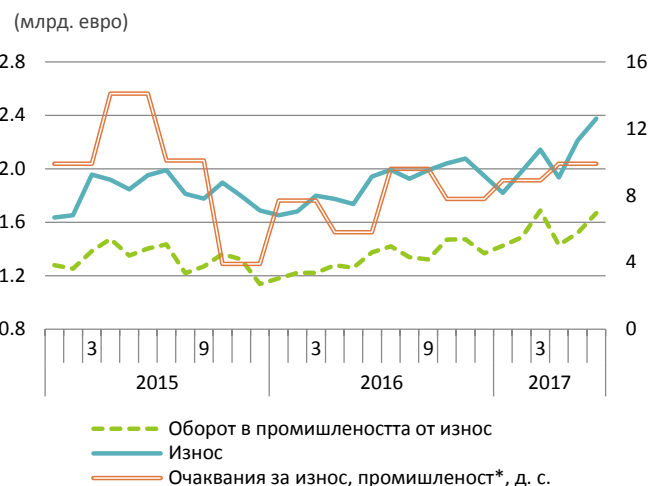
ВЪНШЕН СЕКТОР

Салдото по текущата сметка остана положително за периода януари-юни 2017 г., въпреки влошаващия се търговски баланс, като достигна 1.3% от прогнозния БВП (634.5 млн. евро при 844.8 млн. евро през първата половина на 2016 г.). Номиналното нарастване на износа на стоки (със 17.8%) бе изпреварено от по-високия ръст на вноса (с 19.4%). Това доведе до влошаване на *търговския дефицит* от 1.8% от БВП за януари-юни 2016 г. до 2.4% за същия период на 2017 г. През първите пет месеца на годината се наблюдаваше значително увеличение на износа към Германия, Белгия, Турция и Китай. В абсолютна стойност най-голямо нарастване на вноса на стоки имаше от Русия, Румъния, Турция, Сърбия и Канада. Износът на услуги намался с 5.3%, основно поради спад в износа на производствени услуги с материали за влагане, притежавани от други, и други услуги, докато туристическите услуги нараснаха с 12.3%. Въпреки нарастващия внос на транспортни и туристически услуги, общият внос на услуги намался с 5.8%, което отрази спада на другите услуги с 39.6%. В резултат на това *излишъкът на услугите* се сви до 2.2% от прогнозния БВП при 2.4% от БВП година по-рано. Спрямо предходния месец, балансът на услугите се подобри с 0.9 пр.п. Балансът на *първичния*

Граф. 13: Международни цени на основни суровини в евро

Граф. 14: Износ, оборот от износ и очаквания

* Баланс, Бизнес наблюдение

⁶ От общия индекс е изключено изменението в цените на непреработените храни и енергийните стоки.

доход се подобри на годишна база, отразявайки по-големия доход от компенсацията на наетите българи, работещи в чужбина, и по-малкия инвестиционен доход изплатен на нерезиденти. Същевременно, *излишъкът по вторичния доход* леко се понижи, главно поради по-ниските трансфери от ЕС към сектор „Държавно управление“.

През първата половина на годината **балансът на финансовата сметка** бе отрицателен в размер на 0.7% от прогнозния БВП, тъй като спадът на общите чуждестранни пасиви надвиши спада на активите. **Входящите ПЧИ** възлязоха на 0.8% от БВП. През юни салдото по финансовата сметка бе отрицателно в размер на 379.9 млн. евро, докато през май бе положително в размер на 167.8 млн. евро. Голямата разлика между двата месеца се дължеше на спада на активите през юни.

Брутният външен дълг продължи да намалява и в края на юни достигна 69.7% от прогнозния БВП спрямо 73.1% към съответния месец на предходната година. Налице бе годишно подобрене на външната задлъжнялост на всички институционални сектори, с изключение на банковия сектор.

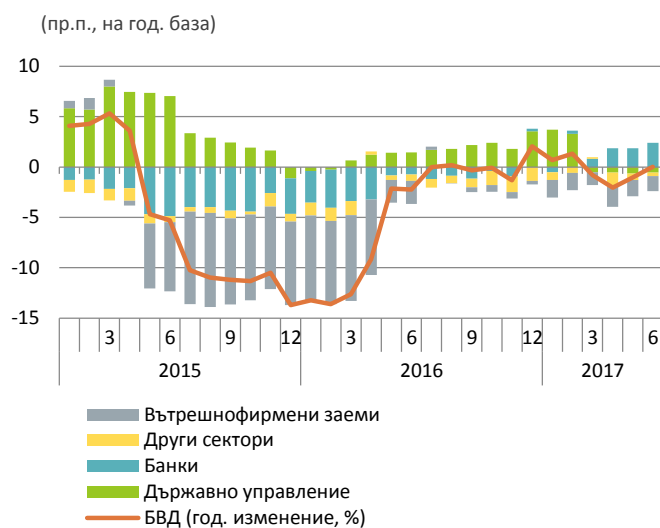

ФИНАНСОВ СЕКТОР

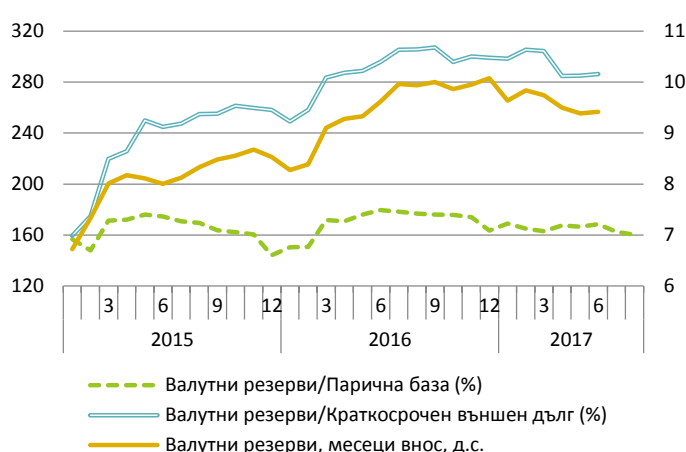
Международните валутни резерви се понижиха с 1% на месечна база през юли, след което нараснаха с 3% през август, достигайки 24.4 млрд. евро. Положителен принос за общата промяна и през двата месеца имаха банковите резерви и банкнотите и монетите в обращение, докато депозитът на правителството при БНБ намалѐ през юли поради плащане в размер на 990 млн. евро по петгодишни евро облигации. Годишният растеж на резервите продължи да се забавя до 2.7% и 4.9%, съответно през юли и август, при 6.8% в края на юни. Най-голям положителен принос за годишното им изменение имаха банковите резерви и банкнотите и монетите в обращение, които се увеличиха съответно с 19.7% и 12% на годишна база (граф. 16).

Кредитът за частния сектор леко се забави през юни до 4.2% при годишен растеж от 4.7% месец по-рано, но към края на юли отново се ускори до 4.5%. Кредитът за нефинансови предприятия допринесе за по-ниския растеж на частния кредит, след като годишният му темп на растеж се забави до 2.1% и 2.8%, съответно през юни и юли, при 3.3% през май. По-бързото намаление на лошите и реструктурирани кредити и на редовните кредити до 1 година бяха определящи за динамиката на корпоративните

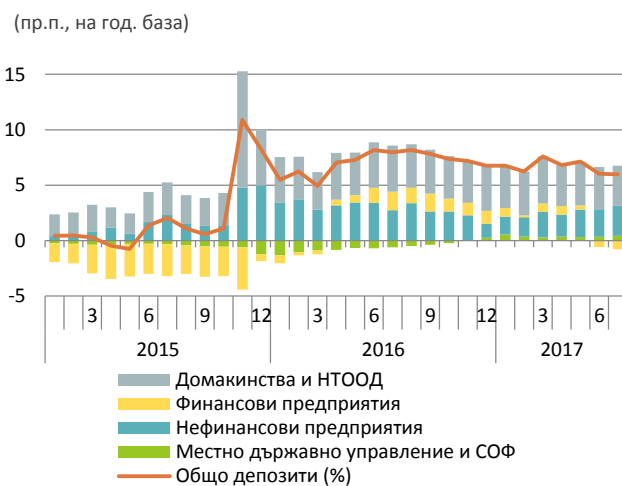
Граф. 15: Приноси към растежа на БВД

Граф. 16: Ключови отношения за валутния борд

Граф. 17: Приноси към растежа на депозитите, вкл. в МЗ по сектори

кредити през двата месеца. Потребителските кредити ускориха годишното си нарастване от 4% през май до 4.6% и 4.9%, съответно през юни и юли. Аналогична бе тенденцията и при жилищните кредити, които също ускориха растежа си съответно до 4.4% и 4.9%, от 3.2% в края на май. Спадът на **лошите и преструктурирани кредити** продължи и достигна 10.7% на годишна база през юли (при 10.3% и 11.6%, съответно през май и юни). Делът им в общите кредити за нефинансови предприятия и домакинства бе 14.5% през юли, при 15.2% в края на май.

Среднопотегленият лихвен процент по кредити за нефинансови предприятия отчете най-ниската си стойност през юли, след като през юни се покачи с 19 б.т., а през юли се понижи с 27 б.т. до 3.57% (Табл. 1). По отношение на валутната структура и матуритет, най-голямо намаление спрямо края на май при корпоративните кредити в евро и лева бе отчетено в сегмента над 5 години. Месечният обем на новоотпуснатите корпоративни кредити през юни и юли бе съответно с 29% и 4.6% по-малко спрямо година по-рано. Среднопотегленият лихвен процент по жилищните кредити продължи да се понижава, като намаля кумулативно с 8 б.т. за двата месеца, докато средната цена на потребителските кредити за двата месеца се покачи с 21 б.т.

Среднопотегленият лихвен процент по срочни депозити остана без промяна през юни спрямо края на май, а през юли намаля с 3 б.т. Намалението при средната възвращаемост на срочните депозити в лева бе общо 9 б.т. за двата месеца юни и юли. Цената на срочните депозити деноминирани в евро за същия период остана без изменение, докато тази в щатски долари се покачи кумулативно с 21 б.т. Общият обем новопривлечени депозити през юли достигна 1.35 млрд. лв., което беше със 7.5% повече спрямо година по-рано (табл.3).

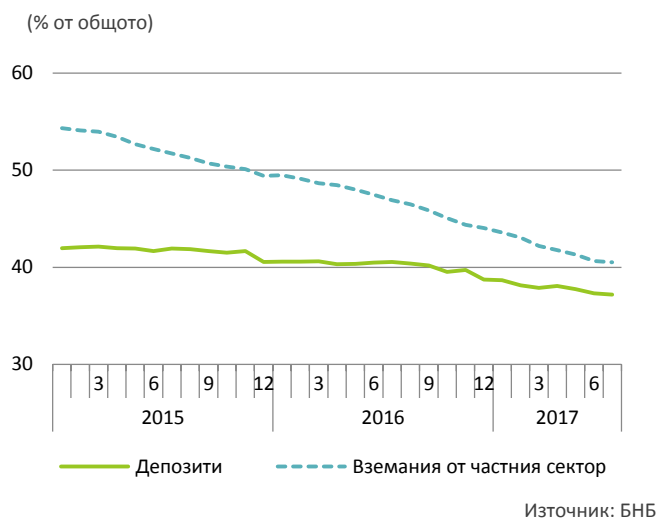

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

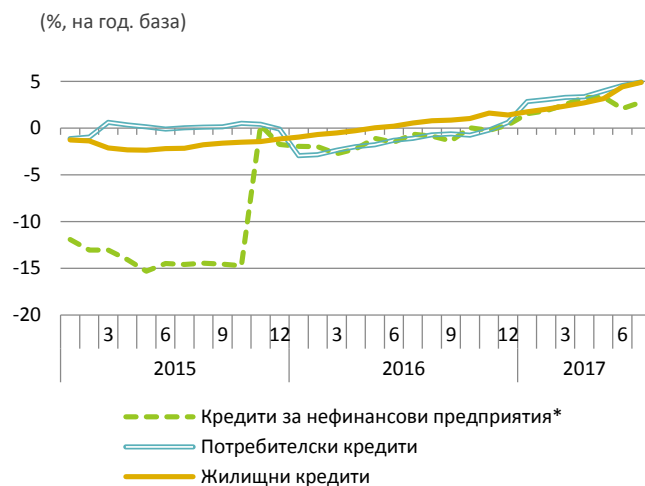
През първите седем месеца на 2017 г. **салдото по консолидираната фискална програма** бе положително, като достигна 2 млрд. лв. (2% от прогнозния БВП). Излишъкът бе формиран от превишение на приходите над разходите и при двата съставни бюджета – национален и европейски средства.

Общо приходите и помощите в края на юли възлязоха на 20.5 млрд. лв., като нивото им бе по-ниско с 0.3% спрямо същия период на 2016 г. Минималният спад се дължеше на значителното понижение на помощите (с 59.8% на годишна база с натрупване),

Граф. 18: Дял на депозитите и вземания от частния сектор във валута

Граф. 19: Кредит към частния сектор

* При тази категория кредити драстичният спад от ноември 2014 г. се дължи на статистическия ефект от изключването на КТБ като отчетна единица от данните по парична статистика на сектор „Други парично-финансови институции“.

Източник: БНБ, МФ

Табл. 1: Среднопотеглен лихвени проценти по нови кредити за нефинансови предприятия и домакинства, %

	юли 2016	юни 2017	юли 2017
Нефинансови предприятия	4.82	3.83	3.57
Потребителски кредити	8.78	7.71	8.08
Жилищни кредити	4.93	3.92	3.91

Източник: БНБ, МФ

Табл. 2: Годишен процент на разходите (ГПР)*

	юли 2016	юни 2017	юли 2017
Потребителски кредити	10.84	9.54	10.26
Жилищни кредити	5.42	4.34	4.33

* Годишен процент на разходите по нов бизнес по кредити за сектор Домакинства по оригинален матуритет. ГПР за потребителски и жилищни кредити са претеглени по валута и срочност.

Източник: БНБ, МФ

както и на по-ниските с 1% неданъчни приходи. За сметка на тях, данъчно-осигурителните постъпления нараснаха общо с 8% в сравнение с постъпилите до края на месец юли 2016 г. (граф. 20). Най-висок принос за постъпленията в приходната част имаха социално и здравно-осигурителните вноски, чийто ръст на годишна база бе 14.3%. Приходите от косвени данъци също отбелязаха ръст от 4.7% спрямо същия период на миналата година. При касовите постъпления от ДДС бе отчетено нарастване в размер на 7.5%, докато тези от акцизи намаляха с 0.8% спрямо юли 2016 г. Приходите от преки данъци за разглеждания период се повишиха с 8.7%.

Общите правителствени разходи нараснаха със 7.2% на годишна база до 18.5 млрд. лв. Основен принос за растежа им имаха по-високите плащания за персонал (с ръст от 24.5% спрямо година по-рано), социалните разходи и стипендии (4%) и субсидиите (27.6%). Значително намаляха разходите за текуща издръжка (14.5%), а капиталовите бяха с 5.3% по-ниски от нивото си през предходната година (граф. 21).

Фискалният резерв в края на юли възлезе на 11.7 млрд. лв. (12% от прогнозния БВП), в т.ч. 10.8 млрд. лв. средства на депозити в БНБ и други банки и 0.9 млрд. лв. вземания от фондовете на ЕС за сертифицирани разходи и др. В сравнение със същия период на предходната година резервът намаля с 19.3%.

Държавният дълг, вкл. държавногарантирания, намаля до 25.5 млрд. лв. в края на юли 2017 г. (26.2% от прогнозния БВП, при 28.8% от БВП година по-рано) след изплащането на 950 млн. евро главница по падежиращите на 9 юли еврооблигации. Така външният дълг на правителството намаля до 17.5% от БВП при 20.7% от БВП година по-рано. Вътрешният дълг също се сви с 0.9 пр.п. от БВП спрямо съответния период на миналата година. Съотношението на държавногарантирания дълг към БВП бе 2.1%, при 0.6% година по-рано. ■

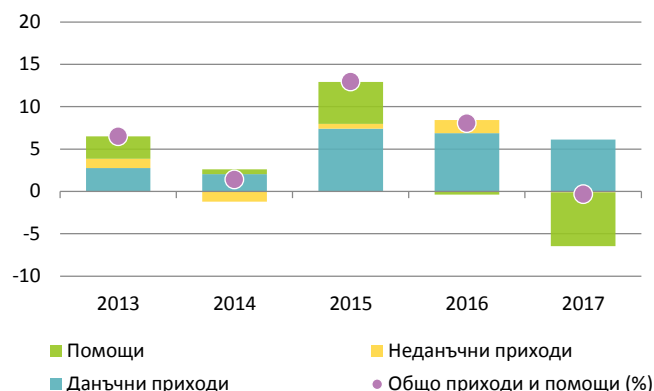
Табл. 3: Среднопретеглени лихвени проценти по нови срочни депозити на нефинансови предприятия и домакинства, %

	юли 2016	юни 2017	юли 2017
Лева	0.79	0.41	0.32
Евро	0.60	0.33	0.32
Щатски долари	0.46	0.27	0.51

Източник: БНБ, МФ

Граф. 20: Приноси за растежа на общите приходи и помощи към края на месец юли

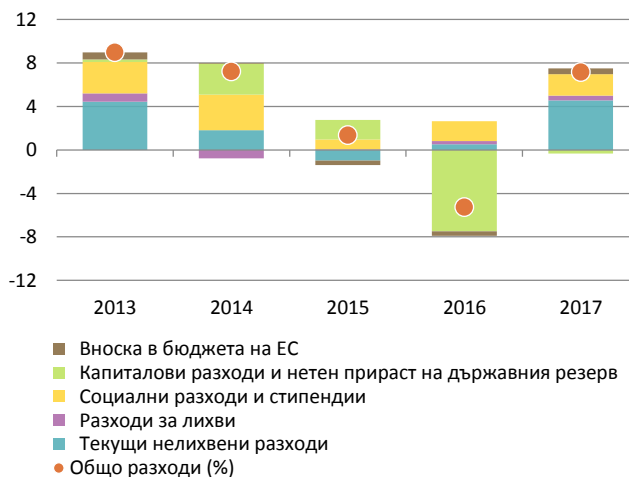
(с натрупване, в пр.п. на год. база)

Източник: МФ

Граф. 21: Приноси за растежа на общите разходи към края на месец юли

(с натрупване, в пр.п. на год. база)

Източник: МФ

ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

		Годишни данни			Тримесечни данни				Месечни данни							
		2014	2015	2016	III'16	IV'16	I'17	II'17	02'17	03'17	04'17	05'17	06'17	07'17	08'17	
— Брутен вътрешен продукт¹																
БВП	растеж, %	1.3	3.6	3.4	3.2	3.5	3.9	4.2	-	-	-	-	-	-	-	
Потребление	растеж, %	2.2	3.8	1.8	1.6	3.8	6.8	4.1	-	-	-	-	-	-	-	
Брутообразуване в основен капитал	растеж, %	3.4	2.7	-4.0	-6.9	-7.4	1.3	2.9	-	-	-	-	-	-	-	
Износ	растеж, %	3.1	5.7	5.7	7.9	6.4	5.8	6.3	-	-	-	-	-	-	-	
Внос	растеж, %	5.2	5.4	2.8	4.6	2.8	10.1	5.7	-	-	-	-	-	-	-	
Селско стопанство	растеж, %	4.8	-6.8	4.3	7.1	6.3	0.1	2.9	-	-	-	-	-	-	-	
Индустрия	растеж, %	0.3	4.2	2.0	1.6	2.5	2.9	4.6	-	-	-	-	-	-	-	
Услуги	растеж, %	1.7	3.3	3.1	2.3	3.8	5.5	3.7	-	-	-	-	-	-	-	
Корективи	растеж, %	0.1	7.5	7.2	7.6	4.1	-1.9	5.0	-	-	-	-	-	-	-	
— Краткосрочна бизнес статистика²																
Промислено производство	растеж, %	1.8	2.9	2.7	2.9	4.1	3.9	4.8	3.2	6.5	0.6	11.1	3.3	4.1	-	
Оборот в промишлеността	растеж, %	0.0	1.7	1.0	2.8	7.6	10.3	9.9	10.2	15.2	5.4	15.7	8.8	11.4	-	
Оборот в търговията на дребно	растеж, %	10.2	11.8	3.9	3.7	3.6	4.7	3.4	3.2	6.3	1.3	6.3	2.7	2.3	-	
Строителна продукция	растеж, %	7.0	11.2	-16.7	-18.1	-15.3	0.1	6.4	-3.0	5.3	-2.2	13.9	7.8	8.7	-	
Общ бизнес климат	баланс	15.9	20.3	22.5	23.7	22.7	24.3	28.7	23.2	26.1	26.8	30.0	29.3	27.9	28.4	
Промисленост	баланс	18.2	22.9	23.5	24.6	23.1	26.5	27.7	25.5	27.6	27.2	28.5	27.3	28.6	26.4	
Търговия на дребно	баланс	24.0	27.6	33.6	36.5	34.6	32.1	39.4	30.9	33.3	35.4	41.0	41.7	38.8	43.3	
Строителство	баланс	7.3	15.2	17.9	19.8	17.8	19.0	29.1	16.5	24.5	26.4	29.3	31.5	28.3	28.6	
Услуги	баланс	11.7	12.7	13.8	12.8	14.7	17.4	19.6	17.7	17.4	17.7	22.4	18.7	15.4	17.3	
— Пазар на труда																
Коеф. на икономическа активност (15+)	%	54.1	54.1	53.3	53.6	52.7	53.7	55.8	-	-	-	-	-	-	-	
Коеф. на заетост (15+)	%	48.0	49.1	49.3	49.9	49.2	50.0	52.2	-	-	-	-	-	-	-	
Заетост (СНС)	растеж, %	0.4	0.4	0.5	-1.0	0.6	1.2	0.9	-	-	-	-	-	-	-	
Безработица (НРС)	%	11.4	9.1	7.6	7.0	6.7	6.9	6.3	-	-	-	-	-	-	-	
Безработица (АЗ)	%	11.2	10.1	8.7	8.0	7.9	8.1	7.2	8.2	8.0	7.6	7.1	6.8	6.7	6.7	
Номинална работна заплата	растеж, %	6.0	6.8	9.5	7.7	8.2	9.1	9.9	9.2	9.9	10.2	9.9	9.7	-	-	
Реална работна заплата ³	растеж, %	7.7	8.0	11.0	8.9	9.1	8.3	8.4	8.2	8.8	8.4	8.3	8.5	-	-	
Производителност на труда (БВП на зает)	растеж, %	1.0	3.3	2.9	4.2	2.9	2.6	3.2	-	-	-	-	-	-	-	
Реални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	4.1	0.1	-0.9	-3.0	-3.1	4.2	2.4	-	-	-	-	-	-	-	
Номинални разходи на единица труд (БВП)	%	4.6	2.3	0.2	-0.3	-2.0	4.9	6.5	-	-	-	-	-	-	-	
— Инфлация																
Индекс на потребителските цени	растеж, %	-1.4	-0.1	-0.8	-0.3	-0.3	1.7	2.3	1.7	1.9	2.6	2.3	1.9	1.3	1.4	
Хармонизиран индекс на потребителски цени	растеж, %	-1.6	-1.1	-1.3	-1.1	-0.8	0.2	1.5	0.9	1.0	1.7	1.4	1.1	0.6	0.7	
Цени на производител на вътрешния пазар	растеж, %	-0.9	-1.6	-2.9	-3.0	-0.5	2.3	3.4	2.9	2.1	3.9	3.5	2.7	5.3	-	
Цени на производител на международния пазар	растеж, %	-1.8	-2.4	-3.5	-3.1	2.8	9.6	5.6	11.9	8.0	8.4	4.6	3.7	3.5	-	
— Консолидиран бюджет (с натрупване)																
Приходи и помощи	млн. лв.	29 409	32 200	33 953	25 652	33 956	8 838	17 483	5 732	8 837	12 017	14 716	17 482	20 478	-	
Общо разходи	млн. лв.	32 482	34 685	32 481	22 290	32 491	7 781	15 737	4 900	7 779	10 426	13 033	15 735	18 506	-	
Вноски в бюджета на ЕС	млн. лв.	955	946	859	612	859	214	488	154	214	286	364	488	560	-	
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	-3 073	-2 485	1 473	3 363	1 465	1 058	1 746	832	1 058	1 591	1 683	1 747	1 972	-	
	% от БВП	-3.7	-2.8	1.6	3.6	1.6	1.1	1.8	0.9	1.1	1.6	1.7	1.8	2.0	-	
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	22 753	23 300	27 424	26 417	27 424	26 886	27 212	26 739	26 886	26 911	27 028	27 212	25 492	-	
	% от БВП	27.2	26.3	29.6	28.5	29.6	27.7	28.0	27.5	27.7	27.7	27.8	28.0	26.2	-	
Фискален резерв	млн. лв.	9 170	7 873	12 883	14 287	12 883	12 574	13 174	13 583	12 574	13 168	12 820	13 174	11 698	-	
	растеж, %	95.9	9.1	63.6	41.8	63.6	6.0	-6.8	53.3	6.0	6.9	-4.7	-6.8	-19.3	-	

		Годишни данни			Тримесечни данни				Месечни данни							
		2014	2015	2016	III'16	IV'16	I'17	II'17	02'17	03'17	04'17	05'17	06'17	07'17	08'17	
— Финансов сектор																
Международни резерви	млн. евро	16 534	20 285	23 899	23 494	23 899	24 044	23 970	23 849	24 044	23 634	23 666	23 970	23 729	24 444	
Покритие на паричната база	%	165.1	144.3	163.4	176.2	163.4	163.0	168.4	165.1	163.0	167.5	166.6	168.4	162.4	160.3	
Покритие на вноса	месеци	7.1	8.5	10.0	10.0	10.1	9.7	0.0	9.8	9.7	9.5	9.4	9.4	-	-	
Покритие на краткосрочния външен дълг	%	166.0	257.5	298.1	307.2	299.2	302.6	0.0	305.4	304.5	284.7	285.1	286.4	-	-	
Паричен агрегат М1	растеж, %	15.1	15.6	13.5	14.6	13.5	17.7	0.0	14.7	17.7	16.4	16.9	15.2	14.6	-	
Паричен агрегат М3	растеж, %	1.1	8.8	7.6	8.7	7.6	8.5	0.0	7.3	8.5	7.6	8.0	7.0	6.9	-	
Депозити	растеж, %	-0.5	8.2	6.7	7.8	6.7	7.6	0.0	6.2	7.6	6.8	7.1	6.0	6.0	-	
Кредит към частния сектор	растеж, %	-8.2	-1.2	1.5	-0.1	1.5	3.8	0.0	3.4	3.8	4.3	4.7	4.2	4.5	-	
Кредит към нефинансовите предприятия	растеж, %	-11.6	-1.7	0.3	-1.4	0.3	2.5	0.0	1.8	2.5	3.3	3.3	2.1	2.8	-	
Кредит за домакинствата	растеж, %	-1.6	-1.3	2.0	0.5	2.0	4.7	0.0	4.5	4.7	5.2	5.8	6.0	5.5	-	
Лихвен процент по кредити ⁴	%	7.9	7.0	5.8	5.5	5.4	5.3	0.0	5.2	5.1	4.8	4.7	4.6	4.3	-	
Лихвен процент по депозити ⁵	%	2.6	1.3	0.8	0.7	0.6	0.5	0.0	0.4	0.5	0.3	0.4	0.4	0.3	-	
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.61	1.79	1.86	1.75	1.86	1.83	1.71	1.85	1.83	1.79	1.74	1.71	1.67	1.65	
	ср. пер.	1.47	1.76	1.77	1.75	1.81	1.84	1.74	1.84	1.83	1.82	1.77	1.74	1.70	1.66	
— Брутен външен дълг																
Брутен външен дълг	% от БВП	92.0	75.0	73.1	71.9	73.1	68.8	69.7	68.2	68.5	69.2	69.4	69.7	-	-	
Краткосрочен външен дълг	% от БВД	25.3	23.1	23.1	22.4	23.1	23.2	24.2	23.0	23.2	24.2	24.1	24.2	-	-	
Вътрешнофирмени заеми	% от БВД	40.3	37.2	36.1	36.8	36.1	35.9	35.4	35.9	35.8	35.2	35.5	35.4	-	-	
— Платежен баланс⁶																
Текуща сметка	млн. евро	35	-61	1 989	1 509	-365	-28	662	270	-279	-55	237	481	-	-	
Текуща сметка, плъзгаща се база	% от БВП	0.1	-0.1	4.2	3.1	4.2	3.5	3.6	4.5	3.7	3.7	4.2	3.8	-	-	
Търговски баланс	млн. евро	-2 777	-2 622	-1 845	-322	-687	-704	-464	-129	-383	-302	-137	-25	-	-	
Търговски баланс, плъзгаща се база	% от БВП	-6.5	-5.8	-3.9	-4.6	-3.9	-4.4	-4.4	-4.3	-4.6	-5.0	-4.8	-4.6	-	-	
Износ, f.o.b.	млн. евро	21 026	21 919	22 556	5 908	6 062	5 943	6 522	1 981	2 143	1 935	2 212	2 375	-	-	
	растеж, %	-0.9	4.2	2.9	5.9	12.6	15.8	19.6	17.8	19.2	9.0	27.4	22.3	-	-	
Внос, f.o.b.	млн. евро	23 803	18 678	24 400	6 230	6 749	6 648	6 986	2 110	2 526	2 236	2 350	2 400	-	-	
	растеж, %	-1.4	-21.5	30.6	2.9	5.6	21.1	17.7	16.0	25.1	16.8	20.5	16.0	-	-	
Капиталова сметка	млн. евро	960	1 422	1 067	182	73	113	78	2	32	8	33	37	-	-	
Финансова сметка	млн. евро	-2 090	-1 076	-764	192	-182	540	-217	-473	-50	-5	168	-380	-	-	
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	-882	-2 388	-764	-162	331	-21	-251	-230	151	-3	-113	-135	-	-	
Нетни портфейлни инвестиции	млн. евро	1 871	44	2 198	539	632	-29	349	-216	40	183	57	108	-	-	
Други нетни инвестиции	млн. евро	2 170	-4 510	1 523	-378	479	9	392	-94	-359	603	149	-360	-	-	
Промяна в международните резерви на БНБ	млн. евро	1 807	3 730	3 467	1 061	576	77	96	612	238	-379	94	381	-	-	

Забележка: Всички изменения на индикаторите, посочени в таблицата като растеж в %, са на база съответния период на предходната година..

За изчисление на съотношенията към БВП са използвани отчетни данни за БВП по текущи цени за 2014 г. - 83 634.3 млн. лв., за 2015 г. - 88 571.3 млн. лв. и за 2016 г. - 92 634.7 млн. лв., както и прогнозни данни на МФ за 2017 г. - 97 155.7 млн. лв.

1. Растежи при съпоставими цени от 2010 г., неизгладени данни;

2. Неизгладени данни;

3. Дефлирани с ХИПЦ;

4. Лихвен процент по новоотпуснати кредити за домакинства, НТООД и нефинансови предприятия - среднопретеглен по вид, валута и срочност;

5. Лихвен процент по новопривлечени срочни депозити на домакинства, НТООД и нефинансови предприятия - среднопретеглен по вид, валута и срочност;

6. Аналитично представяне, в съответствие с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция.

В текущия Месечен обзор на българската икономика са използвани статистически данни, публикувани до 15 септември 2017 г. Информацията в това издание може да се ползва без специално разрешение, но с изрично позоваване на източника. Публикуваните оценки и коментари не следва да се считат за препоръка за вземане на определени инвестиционни решения.

ISSN 2367-5012

© Министерство на финансите, 2017 г.
Дирекция "Икономическа и финансова политика"

София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102
<http://www.minfin.bg/bg/page/870>
e-mail: secretary.evp@minfin.bg